

HISTORIA DE ESPAÑA

O exame consta de 4 preguntas de 5 puntos, das que poderá responder un **MÁXIMO DE 2**, combinadas como queira. Se responde máis preguntas das permitidas, **só se corruxirán as 2 primeiras respondidas**.

PREGUNTA 1. RESPONDA OS DOUS APARTADOS SEGUINTE:

1.1. Defina brevemente catro dos oito termos: 0,5 puntos por definición)

1. Bárbaros, 2. Manso, 3. Terzos, 4. Despotismo ilustrado,
5. Abdicacións de Baiona, 6. Caciquismo, 7. Bienio Negro, 8. Sanjurjada.

1.2. Desenvolva un dos catro temas:

- 1.2.1. Os pobos prerromanos da Península Ibérica. (3 puntos)
- 1.2.2. Reconquista e repoboación. (3 puntos)
- 1.2.3. As crises baixomedievais. (3 puntos)
- 1.2.4. A nova monarquía dos Reis Católicos. (3 puntos)

PREGUNTA 2. ELABORE UNHA COMPOSICIÓN HISTÓRICA A PARTIR DOS TEXTOS PROPOSTOS.

Os seguintes textos deben permitirle facer unha redacción sobre a Revolución Gloriosa e a constitución de 1869. Tendo en conta os documentos e o seu contexto, debe atender cando menos ao xurdimento da Revolución, ás forzas que a promoveron e ás características da constitución de 1869. (5 puntos)

Doc. 1. Proclama da Xunta provisional de goberno de Madrid, 29 de setembro de 1868:

MADRILEÑOS: Constituída en nome do pobo a Xunta provisional de Goberno, o seu primeiro deber é dirixirvos a palabra.

A dinastía dos Borbóns concluíu.

[...] Non embacemos a alegría do triunfo con ningunha desorde que enchería de xúbilo aos inimigos da Liberdade: que todos os veciños se organicen por distritos e vivien porque nada manche a nosa gloriosa Revolución.

Viva a Soberanía Nacional! Viva a Mariña! Viva o Exército! Vivan os xenerais que a conduciron á vitoria! Abaixo os Borbóns! Viva o Pobo Soberano!

Doc. 2. O socialista Fernando Garrido analiza a posición dos partidos ante a Revolución Gloriosa no seu libro *Historia del reinado del último Borbón de España* (Barcelona, 1869):

“Liberais máis ou menos conservadores e republicanos demócratas fixeron a revolución de setembro; aqueles impuxeron os seus homes; estes as súas ideas, os principios e doutrinas.

A monarquía non cabe dentro da revolución de setembro que expulsou unha dinastía e derrubou as coroas reais que son o seu emblema dos sitios públicos, é incompatible con ela. Os monárquicos verdadeiros son reaccionarios e rexeitan os dogmas, principios e institucións democráticas proclamadas pola revolución; os monárquicos revolucionarios non teñen un candidato popular, compatible coa revolución e con eles; un príncipe co que eles manden; e por isto que a forma monárquica non poida amalgamarse coa revolución”.

Doc. 3. Constitución de 1869:

“A nación española, e no seu nome as Cortes constituíntes, elixidas por sufraxio universal, desexando afianzar a xustiza, a liberdade e a seguridade e prover o ben de cantos vivan en España, decretan e sancionan a seguinte Constitución. (...)

Art.2. Ningún español nin estranxeiro poderá ser detido nin preso senón por causa de delito.

Art.15. Ninguén está obrigado a pagar contribución que non fose votada en Cortes, ou polas corporacións populares legalmente autorizadas para impoñela.

Art. 16. Ningún español que se encontre en pleno goce dos seus dereitos civís poderá ser privado do dereito de votar nas eleccións de senadores, deputados a Cortes, deputados provinciais e concelleiros.

Art. 17. Tampouco poderá ser privado ningún español: Do dereito de emitir libremente as súas ideas e opinións, xa de palabra, xa por escrito, valéndose da imprenta (...). Do dereito de reunirse pacificamente. Do dereito de asociarse para todos os fins da vida humana que non sexan contrarios á moral pública”.

PREGUNTA 3. ELABORE UNHA COMPOSICIÓN HISTÓRICA A PARTIR DOS TEXTOS PROPOSTOS.

Os seguintes textos deben permitirle facer unha redacción sobre o establecemento da II República. Tendo en conta os documentos e o seu contexto, debe atender cando menos ás circunstancias que provocaron a

caída da monarquía, ás características do goberno provisional e aos obxectivos dos gañadores das eleccións a Cortes. (5 puntos)

Doc. 1. O diario *La Región* de Ourense explica así a chegada da república, 15 de abril de 1931:

“Nas últimas vinte e catro horas precipitáronse os acontecementos dunha maneira que ten que sorprender aos republicanos tanto coma o resultado das eleccións do domingo. [...] No son momentos de analizar as causas. Son, si, de facer exame de conciencia, como dicíamos onte. A pasividade dos monárquicos, as súas divisións e o abuso que fixeron do Poder, en beneficio propio sen realizar obra verdadeiramente patriótica, creou un ambiente que non é totalmente republicano, pois os republicanos sós non darían o golpe definitivo á Monarquía, pero que aproveitaron todos os inimigos desta e os descontentos con ela, para cambiar de réxime”.

Doc. 2. O republicano Diego Martínez Barrio refírese nas súas *Memorias* aos inicios do goberno provisional:

“O goberno reduciu as súas iniciativas e actuación aos problemas inaprazables, deixando ao labor das Cortes constituíntes a función de fixar o perfil e orientación da República. Así, por un movemento conmisericordioso, os republicanos dimitimos da función primordial de todos os gobernantes dun réxime novo, que é a de promover e canalizar a corrente de opinión sobre a que debe cimentarse e consolidarse (Culpo só aos republicanos da falta, porque os socialistas sabían o que querían e como o querían e non entraba nos seus plans que a República se asentase sobre bases de moderación política e social).”

Doc. 3. Discurso de Manuel Azaña no Congreso dos Deputados, 13 de outubro de 1931:

“A revolución política, é dicir, a expulsión da dinastía e a restauración das liberdades públicas resolveu un problema específico de importancia capital, quen o dubida!, pero non fixo máis que expoñer e enunciar aqueloutros problemas que deben transformar o Estado e a sociedade españois ata a raíz. Estes problemas, ao meu curto entender, son principalmente tres: o problema das autonomías locais, o problema social na súa forma máis urxente e aguda, que é a reforma da propiedade, e este que chaman problema relixioso e que é, en rigor, a implantación do laicismo do Estado en todas as seus inevitables e rigorosas consecuencias”.

PREGUNTA 4. ELABORE UNHA COMPOSICIÓN HISTÓRICA A PARTIR DOS TEXTOS PROPOSTOS.

Os seguintes textos deben permitirle facer unha redacción sobre a transición. Tendo en conta os documentos e o seu contexto, debe atender cando menos á política reformista de Adolfo Suárez, aos principais obstáculos aos que se enfrontou e aos resultados das eleccións de 1982. (5 puntos)

Doc. 1. Lei de Amnistía de 15 de Outubro de 1977. BOE n.º 248, 17 Outubro 1977.

Artigo I. Quedan amnistiados a) Todos os actos de intencionalidade política, calquera que fose o seu resultado, tipificados como delitos e faltas realizados con anterioridade ao día quince de decembro de 1976.

Artigo II. En todo caso están comprendidos na amnistía:

- a) Os delitos de rebelión e sedición, así como os delitos e faltas con ocasión e motivo deles, tipificados no Código de Xustiza Militar.
- d) Os actos de expresión de opinión, realizados a través da prensa, imprenta ou calquera outro medio de comunicación
- f) Os delitos cometidos polos funcionarios e axentes de orde pública contra o exercicio dos dereitos das persoas.

Doc. 2. Leopoldo Calvo Sotelo rememora a situación posterior ao golpe de estado no seu libro *Memoria Viva de la transición* (Barcelona, 1990).

“O meu discurso de investidura, pronunciado o 18 F, trazara un programa e uns obxectivos de goberno. Pero na noite do golpe militar vía con toda claridade que a miña obrigación consistía, antes ca en calquera outra cousa, en devolver a unha España conmovida e estupefacta o acougo e a normalidade constitucionais. Secuestrados o Parlamento e o Goberno, as intervencións extraordinarias do Rei na noite do 23 F habían decapitaran a confabulación, que incrivelmente lle confiaran á Coroa o seu éxito. Pero unha vez terminado o secuestro, xa non podía a súa Maxestade seguir na área política, porque lle estorbaba a orde constitucional restaurada”.

Doc. 3. A avogada Cristina Almeida valora o resultado do PCE nas primeiras eleccións xerais, nas que obtivo 20 deputados, nunha entrevista feita por Pedro Montoliú (Madrid, 2016).

“Sentino porque non era un resultado xusto para o traballo que se fixo, pero pareceume razoable pensando no que pasara neste país despois da guerra e dos medos que se viviron. Entendo que o partido quería recoñecer aos que estiveran fóra, pero non deberían facelo colocándoos nunha actividade política. Eu estaba na comisión electoral e cada vez que dicían un nome preguntáballe a Vitor Manuel se o coñecía e el dicíame que non. “Pois se ti non os coñeces e eu tampouco, que levamos anos nisto, imaxina se os vai coñecer a xente dos pobos”.

HISTORIA DE ESPAÑA

El examen consta de 4 preguntas de 5 puntos, de las que podrá responder un **MÁXIMO DE 2**, combinadas como quiera. Si responde a más preguntas de las permitidas, **solo se corregirán las 2 primeras respondidas.**

PREGUNTA 1. RESPONDA A LOS DOS APARTADOS SIGUIENTES:

1.1. Defina brevemente cuatro de los ocho términos: (0,5 puntos por definición)

1. Bárbaros, 2. Manso, 3. Tercios, 4. Despotismo ilustrado,
5. Abdicaciones de Baiona, 6. Caciquismo, 7. Bienio Negro, 8. Sanjurjada.

1.2. Desarrolle uno de los cuatro temas:

- 1.2.1. Los pueblos prerromanos de la Península Ibérica. (3 puntos)
- 1.2.2. Reconquista y repoblación. (3 puntos)
- 1.2.3. Las crisis bajomedievales. (3 puntos)
- 1.2.4. La nueva monarquía de los Reyes Católicos. (3 puntos)

PREGUNTA 2. ELABORE UNA COMPOSICIÓN HISTÓRICA A PARTIR DE LOS TEXTOS PROPUESTOS.

Los siguientes textos deben permitirle hacer una redacción sobre la Revolución Gloriosa y la constitución de 1869. Teniendo en cuenta los documentos y su contexto, debe atender cuando menos al surgimiento de la Revolución, las fuerzas que la promovieron y las características de la constitución de 1869. (5 puntos)

Doc. 1. Proclama de la Junta provisional de gobierno de Madrid, 29 de septiembre de 1868:

MADRILEÑOS: Constituida en nombre del pueblo la Junta provisional de Gobierno, su primer deber es dirigiros la palabra.

La dinastía de los Borbones ha concluido.

[...] No empañemos la alegría del triunfo con ningún desorden que llenaría de júbilo a los enemigos de la Libertad: que todos los vecinos se organicen por distritos y vigilen porque nada manche nuestra gloriosa Revolución.

¡Viva la Soberanía Nacional! ¡Viva la Marina! ¡Viva el Ejército! ¡Vivan los Generales que le han conducido a la victoria! ¡Abajo los Borbones! ¡Viva el Pueblo Soberano!

Doc. 2. El socialista Fernando Garrido analiza la posición de los partidos ante la Revolución Gloriosa en su libro *Historia del reinado del último Borbón de España* (Barcelona, 1869):

“Liberales más o menos conservadores y republicanos demócratas han hecho la revolución de setiembre; aquellos han impuesto sus hombres; estos sus ideas, los principios y doctrinas.

La monarquía no cabe dentro de la revolución de setiembre que expulsó una dinastía y derribó las coronas reales que son su emblema de los sitios públicos, es incompatible con ella. Los monárquicos verdaderos son reaccionarios y rechazan los dogmas, principios e instituciones democráticas proclamadas por la revolución; los monárquicos revolucionarios no tienen un candidato popular, compatible con la revolución y con ellos; un príncipe con el que ellos manden; y de aquí que la forma monárquica no pueda amalgamarse con la revolución”.

Doc. 3. Constitución de 1869:

La nación española, y en su nombre las Cortes constituyentes, elegidas por sufragio universal, deseando afianzar la justicia, la libertad y la seguridad y proveer el bien de cantos vivan en España, decretan y sancionan la siguiente Constitución. (...)

Art.2. Ningún español ni extranjero podrá ser detenido ni preso sino por causa de delito.

Art.15. Nadie está obligado a pagar contribución que no fuera votada en Cortes, o por las corporaciones populares legalmente autorizadas para imponerla.

Art. 16. Ningún español que se encuentre en pleno disfrute de sus derechos civiles podrá ser privado del derecho de votar en las elecciones de senadores, diputados a Cortes, diputados provinciales y concejales.

Art. 17. Tampoco podrá ser privado ningún español: Del derecho de emitir libremente sus ideas y opiniones, ya de palabra, ya por escrito, valiéndose de la imprenta (...). Del derecho de reunirse pacíficamente. Del derecho de asociarse para todos los fines de la vida humana que no sean contrarios a la moral pública”.

PREGUNTA 3. ELABORE UNA COMPOSICIÓN HISTÓRICA A PARTIR DE LOS TEXTOS PROPUESTOS.

Los siguientes textos deben permitirle hacer una redacción sobre el establecimiento de la II República. Teniendo en cuenta los documentos y su contexto, debe atender cuando menos a las circunstancias que

provocaron la caída de la monarquía, las características del gobierno provisional y los objetivos de los ganadores de las elecciones a Cortes. (5 puntos)

Doc. 1. El diario *La Región de Ourense* explica así el advenimiento de la república, 15 de abril de 1931:

“En las últimas veinticuatro horas se han precipitado los acontecimientos de una forma que tiene que sorprender a los republicanos tanto como el resultado de las elecciones del domingo. [...] No son momentos de analizar las causas. Son, sí, de hacer examen de conciencia, como decíamos ayer. La pasividad de los monárquicos, sus divisiones y el abuso que hicieron el Poder, en beneficio propio sin realizar obra verdaderamente patriótica, creó un ambiente que no es totalmente republicano, pues los republicanos solos no hubieran dado el golpe definitivo a la Monarquía, pero que aprovecharon todos los enemigos de esta y los descontentos con ella, para cambiar de régimen”.

Doc. 2. El republicano Diego Martínez Barrio se refiere en sus *Memorias* a los inicios del gobierno provisional:

“El gobierno redujo sus iniciativas y actuación a los problemas inaplazables, dejando al cometido de las Cortes constituyentes la función de fijar el perfil y orientación de la República. Así, por un movimiento conmisericordioso, los republicanos dimitimos de la función primordial de todos los gobernantes de un régimen nuevo, que es la de promover y encauzar la corriente de opinión sobre la que ha de cimentarse y consolidarse (Culpo sólo a los republicanos de la falta, porque los socialistas sabían lo que querían y cómo lo querían y no entraba en sus planes que la República se asentara sobre bases de moderación política y social).”

Doc. 3. Discurso de Manuel Azaña en el Congreso de los Diputados, 13 de octubre de 1931:

“La revolución política, es decir, la expulsión de la dinastía y la restauración de las libertades públicas ha resuelto un problema específico de importancia capital ¡quién lo duda!, pero no ha hecho más que plantear y enunciar aquellos otros problemas que han de transformar el Estado y la sociedad españoles hasta la raíz. Estos problemas, a mi corto entender, son principalmente tres: el problema de las autonomías locales, el problema social en su forma más urgente y aguda, que es la reforma de la propiedad, y este que llaman problema religioso y que es, en rigor, la implantación del laicismo del Estado en todas sus inevitables y rigurosas consecuencias”.

PREGUNTA 4. ELABORE UNHA COMPOSICIÓN HISTÓRICA A PARTIR DOS TEXTOS PROPOSTOS.

Los siguientes textos deben permitirle hacer una redacción sobre la transición. Teniendo en cuenta los documentos y su contexto, debe atender cuando menos a la política reformista de Adolfo Suárez, los principales obstáculos a los que se enfrentó y los resultados de las elecciones de 1982. (5 puntos)

Doc. 1. Ley de Amnistía de 15 de octubre de 1977. BOE n.º 248, 17 octubre 1977.

Artículo I. Quedan amnistiados a) Todos los actos de intencionalidad política, cualquiera que fuese su resultado, tipificados como delitos y faltas realizados con anterioridad al día quince de diciembre de 1976.

Artículo II. En todo caso están comprendidos en la amnistía:

- a) Los delitos de rebelión y sedición, así como los delitos y faltas con ocasión y motivo de ellos, tipificados en el Código de justicia Militar.
- d) Los actos de expresión de opinión, realizados a través de la prensa, imprenta o cualquier otro medio de comunicación
- f) Los delitos cometidos por los funcionarios y agentes de orden público contra el ejercicio de los derechos de las personas.

Doc. 2. Leopoldo Calvo Sotelo rememora la situación posterior al golpe de estado en su libro *Memoria viva de la transición* (Barcelona, 1990).

“Mi discurso de investidura, pronunciado el 18 F, había trazado un programa y unos objetivos de gobierno. Pero en la noche del golpe militar vi con toda claridad que mi obligación consistía, antes que en cualquier otra cosa, en devolver a una España conmovida y estupefacta el sosiego y la normalidad constitucionales. Secuestrados el Parlamento y el Gobierno, las intervenciones extraordinarias del Rey en la noche del 23 F habían yugulado la confabulación, que increíblemente fiaba a la Corona su éxito. Pero una vez terminado el secuestro, ya no podía Su Majestad seguir en la arena política, porque se lo estorbaba el orden constitucional restaurado”.

Doc. 3. La abogada Cristina Almeida valora el resultado del PCE en las primeras elecciones generales, en las que obtuvo 20 diputados, en una entrevista realizada por Pedro Montoliú (Madrid, 2016)

“Lo sentí porque no era un resultado justo para el trabajo que se había hecho, pero me pareció razonable pensando en lo que había pasado en este país después de la guerra y de los miedos que se habían vivido. Entiendo que el partido quería reconocer a los que habían estado fuera, pero no deberían haberlo hecho colocándoles en una actividad política. Yo estaba en la comisión electoral y cada vez que decían un nombre le preguntaba a Víctor Manuel si le conocía y él me decía que no. Pues si tú no los conoces y yo tampoco, que llevamos años en esto, imagínate lo que van a conocerles la gente de los pueblos”.

HISTORIA DE ESPAÑA

O exame consta de 4 preguntas de 5 puntos, das que poderá responder un **MÁXIMO DE 2**, combinadas como queira. Se responde máis preguntas das permitidas, **só se corruxirán as 2 primeiras respondidas**.

PREGUNTA 1. RESPONDA OS DOUS APARTADOS SEGUINTE:

1.1. Defina brevemente catro dos oito termos: (0,5 puntos por definición)

1. Aula Regia, 2. Taifas, 3. Valido, 4. Catastro de Ensenada,
5. Unión Liberal, 6. Caciquismo, 7. Semana Tráxica, 8. Nacional-catolicismo.

1.2. Desenvolva un dos catro temas:

- 1.2.1.** O Neolítico: características e cambios con respecto á época Paleolítica. **(3 puntos)**
1.2.2. A monarquía visigoda. **(3 puntos)**
1.2.3. Reconquista e repoboación. **(3 puntos)**
1.2.4. Economía e sociedade na Galicia dos Austrias. **(3 puntos)**

PREGUNTA 2. ELABORE UNHA COMPOSICIÓN HISTÓRICA A PARTIR DOS TEXTOS PROPOSTOS.

Os seguintes textos deben permitirle facer unha redacción sobre a crise da monarquía absoluta. Tendo en conta os documentos e o seu contexto, debe atender cando menos ás causas do motín de Aranjuez e ás abdicacións de Baiona, así como ás repercusións da ocupación napoleónica. **(5 puntos)**

Doc. 1. Carta na que Carlos IV solicita a axuda de Napoleón, 23 de marzo de 1808:

“Señor meu irmán: V. M. saberá sen dúbida con pena os sucesos de Aranjuez e as súas resultas; e non verá con indiferenza a un rei, que forzado a renunciar a coroa, acode a poñerse nos brazos dun gran monarca aliado seu, subordinándose totalmente á disposición do único que pode darlle a súa felicidade, a de toda a súa familia e a dos seus fieis vasallos. Eu non renunciei en favor do meu fillo senón pola forza das circunstancias [...]; pero asegurado agora con plena confianza na magnanimidade e o xenio do gran home que sempre mostrou ser amigo meu, eu tomei a resolución de conformarme con todo o que este mesmo grande home queira dispoñer de nós e da miña sorte, a da raíña e a do Príncipe da Paz”.

Doc. 2. Proclama da Xunta Xeral do Principado de Asturias, maio de 1808:

“Asturianos leais e amados compatriotas: os vosos primeiros votos xa están cumpridos. O Principado, en desempeño daqueles deberes que máis interesan ao home, xa declarou formalmente a guerra a Francia [...]. A súa perfidia co noso rei e toda a súa familia, enganándoos para facelos pasar a Francia baixo palabra dun eterno armisticio para encadealos a todos, non ten igual na historia [...]. Poñamos por intercesora á nosa Señora das Batallas, cuxa imaxe se venera no antiquísimo templo de Covadonga, e seguro de que non pode abandonarnos en causa tan xusta, corramos a aniquilar e botar da nosa Península nación tan pérfida e tan execrable”.

Doc. 3. Napoleón cede a coroa española ao seu irmán, 6 de xuño de 1808:

“Napoleón pola graza de Deus Emperador dos franceses [...] a todos os que o presente viren, saúde. Facéndonos saber a Xunta de Estado, o Consello de Castela, a Vila de Madrid etc., por representacións, que o ben de España esixía que se puxese un pronto termo ao interregno, resolvemos proclamar rei das Españas e das Indias ao noso moi amado irmán José Napoleón, actual rei de Nápoles e Sicilia”.

PREGUNTA 3. ELABORE UNHA COMPOSICIÓN HISTÓRICA A PARTIR DOS TEXTOS PROPOSTOS.

Os seguintes textos deben permitirle facer unha redacción sobre a cuestión nacional no último terzo do século XIX. Tendo en conta os documentos e o seu contexto, debe atender cando menos ás características dos rexionalismos e nacionalismos periféricos no período considerado, ás súas orixes e aos líderes principais. **(5 puntos)**

Doc. 1. Memorial en defensa dos intereses morais e materiais de Cataluña, coñecido como Memorial de agravios, presentado á Coroa en Madrid o 10 de marzo de 1885:

“Non temos, Señor, a pretensión de debilitar, nin moito menos atacar a gloriosa unidade da patria española; ao contrario, desexamos fortificala e consolidala; pero entendemos que para logralo non é bo camiño afogar e destruír a vida rexional para substituíla pola do centro [...]. O que nós desexamos, Señor, é que en España se implante un sistema rexional adecuado [...]. Señor: estamos privados do noso sistema administrativo [...]. Non podemos usar a nosa lingua máis ca nos nosos fogares e en conversas familiares [...]. E como se todo isto non fose bastante, hai tempo que se nos vén ameazando con destruír, ou cando menos adulterar, o noso dereito civil”.

Doc. 2. Discurso pronunciado por Manuel Murguía no certame literario celebrado en Pontevedra o 9 de agosto de 1886:

“As linguas son as verdadeiras bandeiras nacionais: levan as súas propias cores. Conservemos a nosa e pelexemos no seu nome e á súa sombra. Ela reflicte a nosa vida intelectual e afectiva: criouse nas nosas entrañas, é a un tempo a nosa nai e a nosa filla: dez séculos puxeron nela canto nos pertence. De dous millóns de habitantes, millón e medio só sabe e só fala o galego. Cultivémola, pois, deámoslle a vida e relevo, a consistencia e a duración de que só é capaz a obra literaria.”

Doc. 3. Fragmento do artigo «Glorias y fiestas bastardas», publicado no xornal nacionalista bilbaíno *Bizkaitarra* o 27 de abril de 1894:

“A maior desgraza do biscaíño non é a relaxación dos seus costumes, nin a extinción da súa lingua, nin a corrupción da súa raza, nin a invasión maketa; nin sequera a escravitude á que o reduciu o español. Non: a desgraza máis grande do biscaíño é o non coñecer a súa Patria; que se a coñecese, facilmente evitaría aqueloutras, que son consecuencia desta incomprendible cegueira”.

PREGUNTA 4. ELABORE UNHA COMPOSICIÓN HISTÓRICA A PARTIR DOS TEXTOS PROPOSTOS.

Os seguintes textos deben permitirlle facer unha redacción sobre a guerra civil. Tendo en conta os documentos e o seu contexto, debe atender cando menos ás causas do golpe militar, á configuración e ideario do bando franquista e ás razóns e efectos da política de non intervención. (5 puntos)

Doc. 1. O deputado republicano Emilio González López narra nas súas *Memorias* as vivencias do golpe:

“Nese tráxico 18 de xullo, acudín ao Congreso dos Deputados, que era un fervedoiro de xentes [...]. As noticias que se ían recibindo, de todas partes da península, mostraban que non se trataba dunha nova *sanjurjada*, senón dun extenso movemento militar, no que tomaban parte a maior parte das gornicións de España e con elas os elementos de dereitas, sobre todo monárquicos e falanxistas.

Casares Quiroga non sabía como facer fronte a este alzamento, que se propagaba coa rapidez do lume por toda a península. Non soubera tomar [...] ningunha medida eficaz para previlo ou desarticulalo, a pesar de que fora advertido multitude de veces de que se estaba preparando; nin tampouco agora, que xa estalara”.

Doc. 2. Fragmento da *Declaración ao país* efectuada pola Xunta de Defensa Nacional (1936):

“Basta! Fronte ao marxismo, España; fronte á anarquía, a lei, e encher o abismo odioso que separaba os españois cos froitos benfeitores dunha sólida obra de goberno que asente a solidariedade nacional baixo unha autoridade inflexible, que impoña a orde pública, que asegure a paz e propulse as desmaiadas enerxías da economía [...]. Ditas están as causas e insinuados os propósitos deste levantamento nacional, no que o Exército, cerebro, corazón e brazo, enriquece a grandeza da súa acción co sangue popular, que voluntariamente se incorpora ás filas dos salvadores de España”.

Doc. 3. O xeneral republicano Vicente Rojo lembra a guerra desde o seu exilio:

“A non intervención pesaba como unha laxa sobre a República; e en tanto se creaba ao redor desta unha atmosfera de illamento, nós podíamos recibir informes fidedignos relativos ás armas e equipamento de guerra de todas clases que desembarcaban nos portos do Cantábrico e do Sur [...]. Que terrible delito cometera unha República que defendía a súa Constitución e as súas leis para que fose sometida internacionalmente a unha asfixia material e moral, condenándoa a ver esterilizados os seus esforzos?”

HISTORIA DE ESPAÑA

El examen consta de 4 preguntas de 5 puntos, de las que podrá responder un **MÁXIMO DE 2**, combinadas como quiera. Si responde a más preguntas de las permitidas, **solo se corregirán las 2 primeras respondidas.**

PREGUNTA 1. RESPONDA A LOS DOS APARTADOS SIGUIENTES:

1.1. Defina brevemente cuatro de los ocho términos: (0,5 puntos por definición)

1. Aula Regia, 2. Taifas, 3. Valido, 4. Catastro de Ensenada,
5. Unión Liberal, 6. Caciquismo, 7. Semana Trágica, 8. Nacional-catolicismo.

1.2. Desarrolle uno de los cuatro temas:

- 1.2.1. El Neolítico: características y cambios con respecto a la época Paleolítica. (3 puntos)
- 1.2.2. La monarquía visigoda. (3 puntos)
- 1.2.3. Reconquista y repoblación. (3 puntos)
- 1.2.4. Economía y sociedad en la Galicia de los Austrias. (3 puntos)

PREGUNTA 2. ELABORE UNA COMPOSICIÓN HISTÓRICA A PARTIR DE LOS TEXTOS PROPUESTOS.

Los siguientes textos deben permitirle hacer una redacción sobre la crisis de la monarquía absoluta. Teniendo en cuenta los documentos y su contexto, debe atender cuando menos a las causas del motín de Aranjuez y las abdicaciones de Bayona, así como a las repercusiones de la ocupación napoleónica. (5 puntos)

Doc. 1. Carta en la que Carlos IV solicita la ayuda de Napoleón, 23 de marzo de 1808:

“Señor mi hermano: V. M. sabrá sin duda con pena los sucesos de Aranjuez y sus resultas; y no verá con indiferencia a un rey, que forzado a renunciar a la corona, acude a ponerse en los brazos de un gran monarca aliado suyo, subordinándose totalmente a la disposición del único que puede darle su felicidad, la de toda su familia y la de sus fieles vasallos. Yo no he renunciado en favor de mi hijo sino por la fuerza de las circunstancias [...]; pero asegurado ahora con plena confianza en la magnanimidad y el genio del gran hombre que siempre ha mostrado ser amigo mío, yo he tomado la resolución de conformarme con todo lo que este mismo gran hombre quiera disponer de nosotros y de mi suerte, la de la reina y la del Príncipe de la Paz”.

Doc. 2. Proclama de la Junta General del Principado de Asturias, mayo de 1808:

“Asturianos leales y amados compatriotas: Vuestros primeros votos ya están cumplidos. El Principado, en desempeño de aquellos deberes que más interesan al hombre, ya ha declarado formalmente la guerra a Francia [...]. Su perfidia con nuestro rey y toda su familia, engañándonos para hacerle pasar a Francia bajo palabra de un eterno armisticio para encadenarles a todos, no tiene igual en la historia [...]. Pongamos por intercesora a nuestra Señora de las Batallas, cuya imagen se venera en el antiquísimo templo de Covadonga, y seguro de que no puede abandonarnos en causa tan justa, corramos a aniquilar y arrojar de nuestra Península nación tan pérfida y tan execrable”.

Doc. 3. Napoleón cede la corona española a su hermano, 6 de junio de 1808:

“Napoleón por la gracia de Dios Emperador de los franceses [...] a todos los que lo presente vieren, salud. Haciéndonos saber la Junta de Estado, el Consejo de Castilla, la Villa de Madrid etc., por representaciones, que el bien de España exigía que se pusiese un pronto término al interregno, resolvemos proclamar rey de las Españas y de las Indias a nuestro muy amado hermano José Napoleón, actual rey de Nápoles y Sicilia”.

PREGUNTA 3. ELABORE UNA COMPOSICIÓN HISTÓRICA A PARTIR DE LOS TEXTOS PROPUESTOS.

Los siguientes textos deben permitirle hacer una redacción sobre la cuestión nacional en el último tercio del siglo XIX. Teniendo en cuenta los documentos y su contexto, debe atender cuando menos a las características de los regionalismos y nacionalismos periféricos en el periodo considerado, sus orígenes y líderes principales. (5 puntos)

Doc. 1. *Memorial en defensa de los intereses morales y materiales de Cataluña*, conocido como Memorial de agravios, presentado a la Corona en Madrid el 10 de marzo de 1885:

“No tenemos, Señor, la pretensión de debilitar, ni mucho menos atacar la gloriosa unidad de la patria española; al contrario, deseamos fortificarla y consolidarla; pero entendemos que para lograrlo no es buen camino ahogar y destruir la vida regional para sustituirla por la del centro [...]. Lo que nosotros deseamos, Señor, es que en España se implante un sistema regional adecuado [...]. Señor: estamos privados de nuestro sistema administrativo [...]. No podemos usar nuestra lengua más que en nuestros hogares y en conversaciones familiares [...]. Y como si todo esto no fuera bastante, hace tiempo que se nos viene amenazando con destruir, o cuando menos adulterar, nuestro derecho civil”.

Doc. 2. Discurso pronunciado por Manuel Murguía en el certamen literario celebrado en Pontevedra el 9 de agosto de 1886:

“Las lenguas son las verdaderas banderas nacionales: llevan sus propios colores. Conservemos la nuestra y peleemos en su nombre y a su sombra. Ella refleja nuestra vida intelectual y afectiva: se ha criado en nuestras entrañas, es a un tiempo nuestra madre y nuestra hija: diez siglos pusieron en ella cuanto nos pertenece. De dos millones de habitantes, millón y medio solo sabe y solo habla el gallego. Cultivémosle, pues, démosle la vida y relieve, la consistencia y la duración de que solo es capaz la obra literaria.”

Doc. 3. Fragmento del artículo «Glorias y fiestas bastardas», publicado en el periódico nacionalista bilbaíno *Bizkaitarra* el 27 de abril de 1894:

“La mayor desgracia del vizcaíno no es la relajación de sus costumbres, ni la extinción de su lengua, ni la corrupción de su raza, ni la invasión maketa; ni siquiera la esclavitud a que le ha reducido el español. No: la desgracia más grande del vizcaíno es el no conocer a su Patria; que si la conociera, fácilmente evitara aquellas otras, que son consecuencia de esta incomprensible ceguedad”.

PREGUNTA 4. ELABORE UNA COMPOSICIÓN HISTÓRICA A PARTIR DE LOS TEXTOS PROPUESTOS.

Los siguientes textos deben permitirle hacer una redacción sobre la guerra civil. Teniendo en cuenta los documentos y su contexto, debe atender cuando menos a las causas del golpe militar, la configuración e ideario del bando franquista y las razones y efectos de la política de no intervención. (5 puntos)

Doc. 1. El diputado republicano Emilio González López narra en sus *Memorias* las vivencias del golpe:

“En ese trágico 18 de julio, acudí al Congreso de los Diputados, que era un hervidero de gentes [...]. Las noticias que se iban recibiendo, de todas partes de la península, mostraban que no se trataba de una nueva *sanjurjada*, sino de un extenso movimiento militar, en el que tomaban parte la mayor parte de las guarniciones de España y con ellos los elementos de derechas, sobre todo monárquicos y falangistas. Casares Quiroga no sabía cómo hacer frente a este alzamiento, que se propagaba con la rapidez del fuego por toda la península. No había sabido tomar [...] ninguna medida eficaz para prevenirlo o desarticularlo, a pesar de que había sido advertido multitud de veces de que se estaba preparando; ni tampoco ahora, que ya había estallado”.

Doc. 2. Fragmento de la *Declaración al país* efectuada por la Junta de Defensa Nacional (1936):

“¡Basta! Frente al marxismo, España; frente a la anarquía, la ley, y llenar el abismo odioso que separaba a los españoles con los frutos bienhechores de una sólida obra de gobierno que asiente la solidaridad nacional bajo una autoridad inflexible, que imponga el orden público, que asegure la paz y propulse las desmayadas energías de la economía [...] Dichas están las causas e insinuados los propósitos de este levantamiento nacional, en el que el Ejército, cerebro, corazón y brazo, enriquece la grandeza de su acción con la sangre popular, que voluntariamente se incorporan a las filas de los salvadores de España”.

Doc. 3. El general republicano Vicente Rojo rememora la guerra desde su exilio:

“La no intervención pesaba como una losa sobre la República; y en tanto se creaba en torno a esta una atmósfera de aislamiento, nosotros podíamos recibir informes fidedignos relativos a las armas y pertrechos de guerra de todas clases que desembarcaban en los puertos del Cantábrico y del Sur [...]. ¿Qué terrible delito había cometido una República que defendía su Constitución y sus leyes para que se la sometiese internacionalmente a una asfixia material y moral, condenándola a ver esterilizados sus esfuerzos?”

ABAU 2023
CONVOCATORIA ORDINARIA
CRITERIOS DE AVALIACIÓN

HISTORIA DE ESPAÑA
(Cód. 03)

Definición do termo **Bárbaros** (ata 0,5 puntos)

Deficiente (entre 0 e 0,14)	Resposta en branco ou que revela a incompreensión do concepto.
Insuficiente (entre 0,15-0,24)	Coñecementos: resposta confusa ou incompleta. Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inexistentes, frases incoherentes ou mal articuladas.
Aprobado (entre 0,25 e 0,34)	Coñecementos: resposta básica que fai referencia ao seguinte: - Termo co que os romanos designaban os pobos que vivían fóra das fronteiras do imperio. Redacción: texto formalmente correcto, pero expresión demasiado simple.
Notable (entre 0,35 e 0,44)	Coñecementos: resposta con polo menos unha destas aclaracións adicionais (ademais do esixido para o aprobado): -Termo pexorativo co que os romanos denominaban os pobos que non tiñan a cultura e a lingua romana. -Citar algún dos pobos bárbaros (godos, vándalos, alanos, suevos). Redacción: correcta
Sobresaliente (entre 0,45 e 0,5)	Coñecementos: resposta con polo menos unha destas precisións a maiores (ademais do esixido para o notable): -Tería un significado de estranxeiro por contraposición coa poboación que tiña o dereito latino ou o dereito de cidadanía romana. -Eses pobos aproveitaron a debilidade económica e militar padecida polo imperio romano a partir da crise do século III para entrar nos seus territorios (limes). -Ante a imposibilidade de facer fronte á súa penetración no imperio, os romanos estableceron pactos con algún destes pobos. -No século V d.C. conseguiron invadir o Imperio romano de Occidente. Redacción: correcta, argumentación coherente e vocabulario axeitado. Capacidade de síntese: a resposta non excede a extensión recomendada

Definición do termo **Manso** (ata 0,5 puntos)

Deficiente (entre 0 e 0,14)	Resposta en branco ou que revela a incompreensión do concepto.
Insuficiente (entre 0,15-0,24)	Coñecementos: resposta confusa ou incompleta. Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inexistentes, frases incoherentes ou mal articuladas.
Aprobado (entre 0,25 e 0,34)	Coñecementos: resposta básica que fai referencia ao seguinte: -Unha das partes dun feudo, constituída polas parcelas que o señor feudal distribuía entre o campesiñado para a súa subsistencia. Redacción: texto formalmente correcto, pero expresión demasiado simple.

Notable (entre 0,35 e 0,44)	Coñecementos: resposta con polo menos unha destas aclaracións adicionais (ademais do esixido para o aprobado). -A reserva ou dominio do señor ocupaba as mellores terras e estaba sometido a súa explotación directa. -A cambio do dereito de uso sobre esas terras o campesiñado debía entregar ao señor unha parte da colleita ou pagar algunhas rendas. -O campesiñado tamén debían traballar nas terras señoriais algúns días ao ano e axudar ao mantemento do feudo. -Redacción: correcta.
Sobresaliente (entre 0,45 e 0,5)	Coñecementos: resposta con polo menos unha destas precisións a maiores (ademais do esixido para o notable). -Ademais das rendas, o campesiñado tamén debían pagar polo uso de fornos ou muíños. -Xunto coa reserva señorial, que dispoñía asemade de bosques e prados, os mansos constituían os elementos básicos de explotación dos feudos na Alta Idade Media. -O campesiñado obtiñan do señor a súa protección militar. Redacción: correcta, argumentación coherente e vocabulario axeitado. Capacidade de síntese: a resposta non excede a extensión recomendada.

Definición do termo **Terzos** (ata 0,5 puntos)

Deficiente (entre 0 e 0,14)	Resposta en branco ou que revela a incompreensión do concepto.
Insuficiente (entre 0,15-0,24)	Coñecementos: resposta confusa ou incompleta. Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inexistentes, frases incoherentes ou mal articuladas.
Aprobado (entre 0,25 e 0,34)	Coñecementos: resposta básica que fai referencia ao seguinte: - Unidade militar de infantaría creada por Carlos I no século XVI. Redacción: texto formalmente correcto, pero expresión demasiado simple.
Notable (entre 0,35 e 0,44)	Coñecementos: resposta con polo menos unha destas aclaracións adicionais (ademais do esixido para o aprobado). -Poden considerarse os primeiros exércitos profesionais, estando formados por soldados voluntarios e de recrutamento. -Estaban asentados fundamentalmente nas posesións españolas en Europa. -Destacaba pola súa eficacia e fama os Terzos de Flandres. -A súa organización xa fora perfilada polos Reis Católicos. Redacción: correcta.
Sobresaliente (entre 0,45 e 0,5)	Coñecementos: resposta con polo menos unha destas precisións a maiores (ademais do esixido para o notable). -A unidade estaba organizada en tres seccións, combinando o uso de armas brancas (picas, espadas) coas de fogo (arcabuces, mosquetes). -Supuxeron un avance fundamental no proceso de modernización dos exércitos europeos da época. -Os terzos consagraron o predominio da infantaría fronte á cabalería dominante na guerra medieval. -Os primeiros terzos organizáronse nos exércitos españois en Italia, e por iso os terzos italianos chamáronse “terzos vellos”.

	Redacción: correcta, argumentación coherente e vocabulario axeitado. Capacidade de síntese: a resposta non excede a extensión recomendada.
--	---

Definición do termo **Despotismo Ilustrado (ata 0,5 puntos)**

Deficiente (entre 0 e 0,14)	Resposta en branco ou que revela a incompreensión do concepto.
Insuficiente (entre 0,15-0,24)	Coñecementos: resposta confusa ou incompleta. Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inexistentes, frases incoherentes ou mal articuladas.
Aprobado (entre 0,25 e 0,34)	Coñecementos: resposta básica que fai referencia ao seguinte: - Forma de goberno característica das monarquías absolutas europeas da segunda metade do século XVIII. Redacción: texto formalmente correcto, pero expresión demasiado simple.
Notable (entre 0,35 e 0,44)	Coñecementos: resposta con polo menos unha destas aclaracións adicionais (ademais do esixido para o aprobado): -Mantendo os fundamentos do Antigo Réxime, aplicaba reformas baseadas nas ideas ilustradas. -Pretendía promover o benestar dos súbditos sen alterar os principios esenciais do Antigo Réxime (absolutismo político e sociedade estamental). Redacción: correcta
Sobresaliente (entre 0,45 e 0,5)	Coñecementos: resposta con polo menos unha destas precisións a maiores (ademais do esixido para o notable): -Aplicou reformas sociais, económicas, educativas... baseadas nos principios de racionalización e progreso. -Carlos III foi o seu máximo expoñente en España. -As reformas foron paralizadas polo impacto causado polo triunfo da revolución francesa. Redacción: correcta, argumentación coherente e vocabulario axeitado. Capacidade de síntese: a resposta non excede a extensión recomendada.

Definición do termo **Abdicacións de Baiona (ata 0,5 puntos)**

Deficiente (entre 0 e 0,14)	Resposta en branco ou que revela a incompreensión do concepto.
Insuficiente (entre 0,15-0,24)	Coñecementos: resposta confusa ou incompleta. Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inexistentes, frases incoherentes ou mal articuladas.
Aprobado (entre 0,25 e 0,34)	Coñecementos: resposta básica que fai referencia ao seguinte: -Renuncias sucesivas de Carlos IV e do seu fillo Fernando VII ao trono de España en favor de Napoleón Bonaparte. Redacción: texto formalmente correcto, pero expresión demasiado simple
Notable (entre 0,35 e 0,44)	Coñecementos: resposta con polo menos unha destas aclaracións adicionais (ademais do esixido para o aprobado). -Napoleón interveu coa escusa de mediar nas disputas entre a familia real española.

	<p>-Fernando foi obrigado a devolver a coroa ao seu pai, quen a súa vez, cedeu os seus dereitos a Napoleón.</p> <p>-A cambio, foron recompensados con cuantiosas posesións, rendas e privilexios en Francia.</p> <p>-Tiveron lugar en 1808.</p> <p>Redacción: correcta</p>
Sobresaliente (entre 0,45 e 0,5)	<p>Coñecementos: resposta con polo menos unha destas precisións a maiores (ademais do esixido para o notable).</p> <p>-Napoleón nomeou ao seu irmán Xosé como rei de España.</p> <p>-Este acontecemento foi unha das causas da Guerra de Independencia española (1808-1813).</p> <p>-As abdicacións evidenciaron o verdadeiro obxectivo de Napoleón: conseguir o baleiro de poder en España.</p> <p>Redacción: correcta, argumentación coherente e vocabulario axeitado.</p> <p>Capacidade de síntese: a resposta non excede a extensión recomendada.</p>

Definición do termo **Caciquismo (ata 0,5 puntos)**

Deficiente (entre 0 e 0,14)	Resposta en branco ou que revela a incompreensión do concepto.
Insuficiente (entre 0,15-0,24)	<p>Coñecementos: resposta confusa ou incompleta.</p> <p>Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inexistentes, frases incoherentes ou mal articuladas.</p>
Aprobado (entre 0,25 e 0,34)	<p>Coñecementos: resposta básica que fai referencia ao seguinte:</p> <p>-Prácticas levadas a cabo polos caciques que controlaban as eleccións, para garantir a quenda de partidos durante a Restauración borbónica iniciada en 1875.</p> <p>Redacción: texto formalmente correcto, pero expresión demasiado simple.</p>
Notable (entre 0,35 e 0,44)	<p>Coñecementos: resposta con polo menos unha destas aclaracións adicionais (ademais do esixido para o aprobado).</p> <p>-Baseábase na existencia de personalidades influentes a nivel local que controlaban unha circunscrición electoral.</p> <p>-Os caciques actuaban mediante o uso da forza, a coacción e a venda de favores.</p> <p>-Os caciques valíanse do seu poder económico, status e influencias</p> <p>-O caciquismo tiña máis forza nas zonas rurais</p> <p>Redacción: correcta</p>
Sobresaliente (entre 0,45 e 0,5)	<p>Coñecementos: resposta con polo menos unha destas precisións a maiores (ademais do esixido para o notable):</p> <p>-Eran os caciques e non os electores quen decidían o resultado das eleccións.</p> <p>-Os chanzos máis importantes nas relacións clientelares de poder eran: a oligarquía madrileña, os Gobernadores Cívís e os caciques.</p> <p>-Cos “favores” caciquís agradecían a fidelidade electoral.</p> <p>-Todas estas prácticas explican a apatía electoral durante o período da Restauración.</p> <p>-Lema dos caciques: “para os inimigos a lei, para os amigos o favor”.</p> <p>Redacción: correcta, argumentación coherente e vocabulario axeitado.</p> <p>Capacidade de síntese: a resposta non excede a extensión recomendada.</p>

Definición do termo **Bienio Negro** (ata 0,5 puntos)

Deficiente (entre 0 e 0,14)	Resposta en branco ou que revela a incompreensión do concepto.
Insuficiente (entre 0,15-0,24)	Coñecementos: resposta confusa ou incompleta. Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inexistentes, frases incoherentes ou mal articuladas.
Aprobado (entre 0,25 e 0,34)	Coñecementos: resposta básica que fai referencia ao seguinte: - Etapa da II República (1931-1936), chamada tamén Radical-Cedista - Protagonizada por un goberno de dereitas que desmantelou as reformas do anterior bienio de esquerdas. Redacción: texto formalmente correcto, pero expresión demasiado simple.
Notable (entre 0,35 e 0,44)	Coñecementos: resposta con polo menos unha destas aclaracións adicionais (ademais do esixido para o aprobado): - Datado entre novembro de 1933 e febreiro de 1936. - Foi unha etapa encabezada por un goberno de dereitas presidido polo Partido Radical e co apoio da CEDA. - Subvencionou o culto católico. - Paralizou a reforma agraria e devolveu as terras ós antigos propietarios. Redacción: correcta
Sobresaliente (entre 0,45 e 0,5)	Coñecementos: resposta con polo menos unha destas precisións a maiores (ademais do esixido para o notable): - O Partido Radical estaba encabezado por Lerroux e a CEDA por Gil Robles. - O goberno exerceu unha dura represión na revolución que se organizou en Asturias e Cataluña en 1934. Redacción: correcta, argumentación coherente e vocabulario axeitado. Capacidade de síntese: a resposta non excede a extensión recomendada.

Definición do termo **Sanjurjada** (ata 0,5 puntos)

Deficiente (entre 0 e 0,14)	Resposta en branco ou que revela a incompreensión do concepto.
Insuficiente (entre 0,15-0,24)	Coñecementos: resposta confusa ou incompleta Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inexistentes, frases incoherentes ou mal articuladas
Aprobado (entre 0,25 e 0,34)	Coñecementos: resposta básica que fai referencia ao seguinte: - Golpe de estado contra o primeiro goberno da II República dirixido polo militar José Sanjurjo. Redacción: texto formalmente correcto, pero expresión demasiado simple
Notable (entre 0,35 e 0,44)	Coñecementos: resposta con polo menos unha destas aclaracións adicionais (ademais do esixido para o aprobado). - Os motivos do golpe foron a “depuración” militar e a deriva autonomista do goberno republicano-socialista. - O golpe fracasou (pola pouca preparación e pola efectividade dos servizos de información do exército republicano). Redacción: correcta

Sobresaliente (entre 0,45 e 0,5)	Coñecementos: resposta con polo menos unha destas precisións a maiores (ademais do esixido para o notable): -Tivo lugar en Sevilla en agosto de 1932. -Sanjurjo foi condenado a pena de morte e posteriormente amnistiado. Redacción: correcta, argumentación coherente e vocabulario axeitado. Capacidade de síntese: a resposta non excede a extensión recomendada.
--	--

Pregunta a desenvolver: Os pobos prerromanos da Península Ibérica (ata 3 puntos)

Moi deficiente (0)	Resposta en branco ou sen relación coa materia da pregunta
Deficiente (entre 0,1 e 1)	Coñecementos: -Resposta confusa, que revela a incompreensión da pregunta. Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inexistentes, frases incoherentes ou mal articuladas.
Insuficiente (entre 1,1 e 1,4)	Coñecementos: -Resposta incompleta, que revela a falla de coñecementos. Redacción: moi simple.
Aprobado (entre 1,5 e 2)	Coñecementos: resposta básica que incide nas seguintes cuestións: -Principais características das culturas peninsulares existentes na Península durante a Idade do Ferro: a) <u>pobos do sur e do Levante</u> (Tartessos e iberos). b) <u>pobos meseteños</u> . c) <u>pobos do norte e do occidente</u> (referencia explícita aos trazos esenciais da cultura castrexa). Redacción: texto formalmente correcto, pero expresión básica.
Notable (entre 2,1 e 2,6)	Coñecementos: resposta que demostra o coñecemento do tema: -Resposta que ademais de facer referencia ás cuestións básicas, explica cunha certa profundidade polo menos unha delas. Redacción: correcta.
Sobresaliente (entre 2,7 e 3)	Resposta con precisións e aclaracións: -Resposta que ademais de facer referencia ás cuestións básicas, afonda nunha ou explica con certa profundidade polo menos dúas delas. Redacción: correcta, argumentación coherente e vocabulario axeitado. Capacidade de síntese: a resposta non excede a extensión recomendada.

Pregunta a desenvolver: Reconquista e repoboación (ata 3 puntos)

Moi deficiente (0)	Resposta en branco ou sen relación coa materia da pregunta.
Deficiente (entre 0,1 e 1)	Coñecementos: -Resposta confusa, que revela a incompreensión da pregunta. Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inexistentes, frases incoherentes ou mal articuladas.
Insuficiente	Coñecementos:

(entre 1,1 e 1,4)	-Resposta incompleta, que revela a falla de coñecementos. Redacción: moi simple.
Aprobado (entre 1,5 e 2)	Coñecementos: resposta básica que incide nas seguintes cuestións: -A formación dunha serie de núcleos cristiáns na Península, en paralelo á constitución política de Al-Andalus. -As principais etapas da Reconquista e os avances territoriais característicos de cada unha delas. -O proceso de repoboamento, explicando os diferentes modelos de repoboación que se levaron a cabo en cada etapa. Redacción: texto formalmente correcto, pero expresión básica.
Notable (entre 2,1 e 2,6)	Coñecementos: resposta que demostra o coñecemento do tema: -Resposta que ademais de facer referencia ás cuestións básicas, explica cunha certa profundidade polo menos unha delas. Redacción: correcta.
Sobresaliente (entre 2,7 e 3)	Resposta con precisións e aclaracións: -Resposta que ademais de facer referencia ás cuestións básicas, afonda nunha ou explica con certa profundidade polo menos dúas delas. Redacción: correcta, argumentación coherente e vocabulario axeitado Capacidade de síntese: a resposta non excede a extensión recomendada.

Pregunta a desenvolver: As crises baixomedievais (ata 3 puntos)

Moi deficiente (0)	Resposta en branco o sen relación coa materia da pregunta.
Deficiente (entre 0,1 e 1)	Coñecementos: -Resposta confusa, que revela a incompreensión da pregunta. -Resposta incompleta, que revela a falla de coñecementos. Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inexistentes, frases incoherentes ou mal articuladas.
Insuficiente (entre 1,1 e 1,4)	Coñecementos: -Resposta incompleta, que revela a falla de coñecementos. Redacción: moi simple.
Aprobado (entre 1,5 e 2)	Coñecementos: resposta básica que incide nas seguintes cuestións: - Contextualización da Baixa Idade Media nos séculos XIV e XV. -Os factores explicativos da crise demográfica: conxunción de malas colleitas e chegada da peste negra. -A relación entre diminución da poboación, descenso da produción e incremento dos presos. -A reacción dos grupos nobiliarios ante a nova situación: malos usos e abusos. -As revoltas irmandiñas como exemplo de levantamento antiseñorial. Redacción: texto formalmente correcto, pero expresión demasiado simple.
Notable (entre 2,1 e 2,6)	Coñecementos: resposta que demostra o coñecemento do tema: -Resposta que ademais de facer referencia ás cuestións básicas, explica cunha certa profundidade polo menos unha delas. Redacción: correcta.
	Resposta con precisións e aclaracións:

Sobresaliente (entre 2,7 e 3)	-Resposta que ademais de facer referencia ás cuestións básicas, afonda nunha ou explica con certa profundidade polo menos dúas delas. Redacción: correcta, argumentación coherente e vocabulario axeitado. Capacidade de síntese: a resposta non excede a extensión recomendada.
---	--

Pregunta a desenvolver: A nova monarquía dos Reis Católicos (ata 3 puntos)

Moi deficiente (0)	Resposta en branco ou sen relación coa materia da pregunta.
Deficiente (entre 0,1 e 1)	Coñecementos: -Resposta confusa, que revela a incompreensión da pregunta. Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inexistentes, frases incoherentes ou mal articuladas.
Insuficiente (entre 1,1 e 1,4)	Coñecementos: -Resposta incompleta, que revela a falla de coñecementos. Redacción: moi simple.
Aprobado (entre 1,5 e 2)	Coñecementos: resposta básica que incide nas seguintes cuestións: - A unión dinástica das Coroas de Castela e Aragón a través do matrimonio de Isabel de Castela e Fernando de Aragón. -A reorganización político-administrativa a través de novas institucións -A política de sometemento da nobreza. -A utilización de institucións relixiosas como a Inquisición con fins políticos. Redacción: texto formalmente correcto, pero expresión básica.
Notable (entre 2,1 e 2,6)	Coñecementos: resposta que demostra o coñecemento do tema: -Resposta que ademais de facer referencia ás cuestións básicas, explica cunha certa profundidade polo menos unha delas. Redacción: correcta.
Sobresaliente (entre 2,7 e 3)	Resposta con precisións e aclaracións: -Resposta que ademais de facer referencia ás cuestións básicas, afonda nunha ou explica con certa profundidade polo menos dúas delas. Redacción: correcta, argumentación coherente e vocabulario axeitado. Capacidade de síntese: a resposta non excede a extensión recomendada.

Composición histórica: **A Revolución Gloriosa e a constitución de 1869**
(ata 5 puntos)

Moi deficiente (entre 0 e 1,4)	Resposta en branco. A resposta é unha paráfrase dos documentos. A resposta contén xeneralidades sobre a época
Deficiente (entre 1,5 e 2)	Contidos: a resposta achega os contidos básicos do tema ou do proceso histórico considerado. Uso dos documentos: a resposta prescinde dos documentos, expónse como a resposta a unha pregunta teórica. Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inventadas, frases incoherentes ou mal articuladas.

<p>Insuficiente (entre 2,1 e 2,4)</p>	<p>Contidos: a resposta desenvolve os aspectos teóricos do tema. Uso dos documentos: a resposta prescinde dos documentos, expónse como a resposta a unha pregunta teórica. Redacción: básica e expresión demasiado simple.</p>
<p>Aprobado (entre 2,5 e 3,4)</p>	<p>Contidos: a resposta inclúe unha contextualización e explicación básica do tema proposto: -Sinalar de forma xenérica as causas da revolución de 1868 (malestar político, económico e social). -Mencionar o pronunciamento militar de Cádiz e ao seu principal líder. -Comentar o carácter democrático da revolución e do sistema político derivado da mesma. -Referenciar os trazos fundamentais da constitución de 1869: sufraxio universal masculino, soberanía popular, monarquía... Uso dos documentos: os documentos cítanse na redacción. Redacción: texto formalmente correcto.</p>
<p>Notable (entre 3,5 e 4,4)</p>	<p>Contidos (ademais do esixido para o aprobado, afondar no comentario dalgunha destas cuestións): -Explicar os factores que desencadean a Gloriosa revolución. -Sinalar os seus principais líderes militares e políticos. -Referir o desenvolvemento do proceso revolucionario (alianzas políticas, formación de xuntas revolucionarias de ideario democrático, enfrontamento das tropas realistas e revolucionarias, exilio da raíña...). -Facer fincapé no feito de que os demócratas son excluídos do goberno provisional. -Mencionar varias das medidas tomadas polo goberno provisional: convocatoria de eleccións a cortes constituíntes, recoñecemento de amplas liberdades, disolución das xuntas revolucionarias... -Afondar nas características da constitución de 1869: clara división de poderes, liberdade de cultos, dereito de reunión, de asociación, sistema bicameral... -Sinalar o establecemento da monarquía de Amadeu de Savoia como conclusión da revolución. Uso dos documentos (ademais do esixido para o aprobado, na composición úsanse algún dos documentos para algunha das seguintes cuestións) -Utilízase o documento 1 para subliñar o papel dos militares na revolución e no goberno provisional. -Coméntanse as razóns que xustifican o rexeitamento dos partidos monárquicos (doc. 2). -Relaciónanse algún dos artigos do documento cos principios esenciais da Constitución (doc.3). Redacción: correcta e texto coherente.</p>
<p>Sobresaliente (entre 4,5 e 5)</p>	<p>Contidos (ademais do esixido para o notable no comentario recóllese unha ou varias das seguintes cuestións): -Mencionar o Pacto de Ostende e os seus integrantes como o paso previo á revolución de setembro de 1868. -Comentar as reivindicacións sociais das xuntas revolucionarias en consonancia co carácter popular do proceso revolucionario: supresión de quintas, abolición dos consumos, recoñecemento do dereito de asociación... -Enumerar outras medidas menos coñecidas do goberno provisional: creación da peseta, reorganización da milicia nacional, emancipación dos</p>

	<p>fillos dos escravos, decreto de liberdade de ensinanza...</p> <p>-Facer fincapé no progresivo distanciamento das clases populares integradas nas xuntas revolucionarias respecto dos grupos burgueses ata o momento marxidados do poder político e que organizaran a revolución (revolución falseada).</p> <p>-Comentar a fragmentación política resultante das eleccións a cortes constituíntes, a cal será un factor de inestabilidade durante todo o Sexenio Democrático.</p> <p>-Sinalar a constitución de 1869 como a máis avanzada de todo o s.XIX.</p> <p>-Mencionar a rexencia de Serrano como paso político previo á monarquía de Amadeu de Savoia.</p> <p>Uso dos documentos (ademais do esixido para o notable, na composición úsanse algún dos documentos para algunha das seguintes cuestións):</p> <p>-Utilízase o documento 1 para incidir no obxectivo do Goberno Provisional de restablecer a orde.</p> <p>-Faise referencia ao diferente grao de participación no goberno dos partidos que se posicionaron contra a monarquía (doc. 2).</p> <p>-Relaciónanse dous ou máis artigos concretos do documento cos principios esenciais da Constitución (doc.3).</p> <p>Redacción: correcta e precisa, facendo uso do vocabulario específico. O texto está ben articulado e argumentado.</p>
--	---

Composición histórica: **O establecemento da II República** (ata 5 puntos)

Moi deficiente (entre 0 e 1,4)	<p>Resposta en branco.</p> <p>A resposta contén xeneralidades sobre a época.</p> <p>A resposta é unha paráfrase dos documentos</p>
Deficiente (entre 1,5 e 2)	<p>Contidos: a resposta achega os contidos básicos do tema ou do proceso histórico considerado.</p> <p>Uso dos documentos: a resposta prescinde dos documentos, expónse como a resposta a unha pregunta teórica.</p> <p>Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inventadas, frases incoherentes ou mal articuladas.</p>
Insuficiente (entre 2,1 e 2,4)	<p>Contidos: a resposta desenvolve os aspectos teóricos do tema.</p> <p>Uso dos documentos: a resposta prescinde dos documentos, expónse como a resposta a unha pregunta teórica.</p> <p>Redacción: básica e expresión demasiado simple.</p>
Aprobado (entre 2,5 e 3,4)	<p>Contidos: a resposta inclúe unha contextualización e explicación básica do tema proposto:</p> <p>-Referencia básica ao contexto no cal se implantou a República (eleccións municipais de 1931 e abandono de Afonso XIII).</p> <p>-Explicación do proceso que levou á convocatoria de eleccións constituíntes e o triunfo dos partidos de esquerdas.</p> <p>-Sinalar algunha das medidas do primeiro goberno republicano (Constitución de 1931 ou algunha outra reforma).</p> <p>Uso dos documentos: os documentos cítanse na redacción.</p> <p>Redacción: texto formalmente correcto.</p>
Notable (entre 3,5 e 4)	<p>Contidos (ademais do esixido para o aprobado, afondar no comentario dalgunha destas cuestións):</p>

4,4)	<ul style="list-style-type: none"> -Composición do goberno provisional presidido por Niceto Alcalá-Zamora. -Referencia aos principais partidos da época, á súa ideoloxía ou os seus dirixentes. -Sinalar os problemas máis urxentes do goberno republicano (problema relixioso, problema agrario e problema territorial). -Mencionar as principais características da Constitución de 1931. Uso dos documentos (ademais do esixido para o aprobado, na composición úsase algún dos documentos para algunha destas cuestións): -Subliñar os factores determinantes dos resultados das eleccións municipais de 12 de abril (doc. 1). -Incidir nos diferentes estratexias dos partidos de esquerdas, en particular no caso de republicanos e socialistas (doc. 2). -Referirse aos obxectivos defendidos polos republicanos nos debates parlamentarios (doc. 3). -Redacción: correcta e texto coherente.
Sobresaliente (entre 4,5 e 5)	<p>Contidos (ademais do esixido para o notable no comentario recóllese unha ou varias das seguintes cuestións):</p> <ul style="list-style-type: none"> -Mencionar o Pacto de San Sebastián como paso previo á implantación da república. -Afondar nalgunha das medidas do goberno provisional en referencia aos tres problemas citados anteriormente. -Establecer algunha relación entre os principios da Constitución e as futuras reformas das Cortes constituíntes. -Afondar na ideoloxía dos principais partidos da época. -Facer unha valoración xeral do período analizado e breve referencia á situación posterior. <p>Uso dos documentos (ademais do esixido para o notable, na composición úsase algún dos documentos para algunha destas cuestións):</p> <ul style="list-style-type: none"> -Referirse ao deterioro do sistema político provocado pola incapacidade dos últimos gobernos monárquicos (doc. 1). -Incidir na diferenza entre o papel xogado polo goberno e o desenvolvido polas Cortes constituíntes (doc 2). -Comentar se os obxectivos sinalados polo líder republicano Azaña se reflectiron na constitución de 1931 (doc. 3). -Redacción: correcta e precisa, facendo uso do vocabulario específico. O texto está ben articulado e argumentado.

Composición histórica: **A Transición**

(ata 5 puntos)

Moi deficiente (entre 0 e 1,4)	<p>Resposta en branco.</p> <p>A resposta é unha paráfrase dos documentos.</p> <p>A resposta contén xeneralidades sobre a época.</p>
Deficiente (entre 1,5 e 2)	<p>Contidos: a resposta achega os contidos básicos do tema ou do proceso histórico considerado.</p> <p>Uso dos documentos: a resposta prescinde dos documentos, expónse como a resposta a unha pregunta teórica.</p>

	Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inventadas, frases incoherentes ou mal articuladas.
Insuficiente (entre 2,1 e 2,4)	Contidos: a resposta desenvolve os aspectos teóricos do tema. Uso dos documentos: a resposta prescinde dos documentos, expónse como a resposta a unha pregunta teórica. Redacción: básica e expresión demasiado simple.
Aprobado (entre 2,5 e 3,4)	Contidos: a resposta inclúe unha contextualización e explicación básica do tema proposto: -Referenciar a morte de Franco e a investidura de Xoán Carlos I como rei de España. -Comentar o continuísmo do goberno de Arias Navarro e a política reformadora de Adolfo Suárez. -Sinalar algunha das principais iniciativas do novo goberno (Lei de Reforma Política, Lei de Amnistía...). -Facer referencia aos resultados obtidos nos comicios electorais da transición (ben sexa as de 1977 ás que se fai referencia no doc. 3 ou as do 1982 que figuran na introdución da composición). -As posibles referencias ao golpe de estado de 1981, serán consideradas contido a maiores e valoradas positivamente polos correctores. Uso dos documentos: os documentos cítanse na redacción. Redacción: texto formalmente correcto.
Notable (entre 3,5 e 4,4)	Contidos (ademais do esixido para o aprobado, afondar no comentario dalgunha destas cuestións): -Faise referencia ao incremento da oposición durante o goberno de Arias Navarro e á división dentro das forzas franquistas entre reformistas e inmovilistas. -Afóndase nas medidas de reforma impulsadas por Adolfo Suárez. -Menciónase o proceso de legalización dos diversos partidos políticos de cara á celebración das primeiras eleccións democráticas. -Coméntase o carácter pacífico e consensuado do proceso político coñecido como Transición. -Sínálanse as principais causas do intento de golpe de estado de 1981, os seus promotores e o papel do xefe de estado. Uso dos documentos (ademais do esixido para o aprobado, na composición úsase algún dos documentos para algunha destas cuestións): -Utilízase o documento 1 para incidir na política de desmantelamento do réxime e da súa estratexia represiva. -Faise referencia ao papel desenvolvido polo xefe de estado respecto do golpe militar (doc.2). -Utilízase o documento 3 para facer referencia aso exilio dos principais dirixentes comunistas e aos efectos da legalización do PC. Redacción: correcta e texto coherente
Sobresaliente (entre 4,5 e 5)	Contidos (ademais do esixido para o notable no comentario recóllese unha ou varias das seguintes cuestións): -Faise referencia ao coñecido como “espírito do 12 de febreiro” e ao seu fracaso. -Cítanse algunhas das principais medidas levadas a cabo polo primeiro goberno de Suárez (p.ex.: disolución do Movemento Nacional e do TOP,

regulamentación do dereito á folga...).

-Menciónanse as diferentes posturas mantidas pola oposición, o goberno e as forzas franquistas con respecto ao proceso de reforma.

-Sinálase o sometemento definitivo do poder militar ao civil tras o golpe de estado de 1981.

-Faise referencia ao contexto de crise política que desembocou nas eleccións de 1982.

Uso dos documentos (ademais do esixido para o notable, na redacción da composición úsase algún dos documentos para algunha destas cuestións):

-Relaciónanse algún dos artigos da Lei de Amnistía coas medidas concretas impulsadas pola oposición ao goberno de Arias Navarro (doc. 1).

-Subliñase a importancia do golpe de estado para neutralizar os resaibos do franquismo (doc. 2).

-Incídese nos malos resultados acadados polo Partido Comunista nas eleccións da transición (doc. 3).

-**Redacción:** correcta e precisa, facendo uso do vocabulario específico. O texto está ben articulado e argumentado.

ABAU 2023
 CONVOCATORIA
 EXTRAORDINARIA
 CRITERIOS DE AVALIACIÓN
HISTORIA DE ESPAÑA
(Cód. 03)

Definición do termo **Aula Regia** (ata 0,5 puntos)

Deficiente (entre 0 e 0,14)	Resposta en branco ou que revela a incompreensión do concepto.
Insuficiente (entre 0,15-0,24)	Coñecementos: resposta confusa ou incompleta. Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inexistentes, frases incoherentes ou mal articuladas.
Aprobado (entre 0,25 e 0,34)	Coñecementos: resposta básica que fai referencia ao seguinte: -Institución creada en época visigoda que facía as funcións de Consello real. Redacción: texto formalmente correcto, pero expresión demasiado simple
Notable (entre 0,35 e 0,44)	Coñecementos: resposta con polo menos unha destas aclaracións adicionais (ademais do esixido para o aprobado) -Tiña carácter consultivo e asesoraba á monarquía nos principais asuntos de goberno. -Os seus membros pertencían á aristocracia e eran designados polo rei. -Redacción: correcta
Sobresaliente (entre 0,45 e 0,5)	Coñecementos: resposta con polo menos unha destas precisións a maiores (ademais do esixido para o notable) -Outras funcións que tiña eran elaborar leis e impartir xustiza, ademais de designar aos propios reis. -A monarquía visigoda tiña carácter electivo polo que mantiña unha dependencia moi intensa respecto das familias nobiliarias. -Desenvólvese entre os anos 507 e o 711. Redacción: correcta, argumentación coherente e vocabulario axeitado. Capacidade de síntese: a resposta non excede a extensión recomendada.

Definición do termo **Taifas** (ata 0,5 puntos)

Deficiente (entre 0 e 0,14)	Resposta en branco ou que revela a incompreensión do concepto.
Insuficiente (entre 0,15-0,24)	Coñecementos: resposta confusa ou incompleta. Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inexistentes, frases incoherentes ou mal articuladas.
Aprobado (entre 0,25 e 0,34)	Coñecementos: resposta básica que fai referencia ao seguinte: -Cada un dos reinos nos que se dividiu Al-Andalus logo da disgregación do califato de Córdoba. Redacción: texto formalmente correcto, pero expresión demasiado simple.
Notable (entre 0,35 e 0,44)	Coñecementos: resposta con polo menos unha destas aclaracións adicionais (ademais do esixido para o aprobado)

0,44)	-Para evitar a conquista, moitas taifas pagaron parias aos reinos cristiáns. -O número de taifas foise reducindo co tempo pois as de maior poder anexionaron as máis pequenas. Redacción: correcta
Sobresaliente (entre 0,45 e 0,5)	Coñecementos: resposta con polo menos unha destas precisións a maiores (ademais do esixido para o notable) -Configuráronse máis de vinte reinos de taifas independentes como Sevilla, Badaxoz, Toledo... -A última taifa en sobrevivir será o reino nazarí de Granada. -O califato desaparece no século XI. Redacción: correcta, argumentación coherente e vocabulario axeitado. Capacidade de síntese: a resposta non excede a extensión recomendada.

Definición do termo **Valido** (ata 0,5 puntos)

Deficiente (entre 0 e 0,14)	Resposta en branco ou que revela a incompreensión do concepto
Insuficiente (entre 0,15-0,24)	Coñecementos: resposta confusa ou incompleta. Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inexistentes, frases incoherentes ou mal articuladas.
Aprobado (entre 0,25 e 0,34)	Coñecementos: resposta básica que fai referencia ao seguinte: -Persoa da máxima confianza do rei en quen este delegaba os seus poderes ata o punto de entregarlle a dirección do reino. Redacción: texto formalmente correcto, pero expresión demasiado simple.
Notable (entre 0,35 e 0,44)	Coñecementos: resposta con polo menos unha destas aclaracións adicionais (ademais do esixido para o aprobado) -Nunca foi un cargo oficial dado que unicamente servían ao rei mentres este tiña confianza na persoa escollida. -Moitos deles utilizaron o poder no seu propio beneficio e o das súas familias e achegados. Redacción: correcta.
Sobresaliente (entre 0,45 e 0,5)	Coñecementos: resposta con polo menos unha destas precisións a maiores (ademais do esixido para o notable) -A súa aparición no foi un fenómeno estritamente español senón que se xeneralizou no século XVII por varios países europeos. -Foron coñecidos cos nomes de “favorito” ou “privado”. -Nomear algún dos principais validos, como por exemplo o duque de Lerma con Filipe III ou Olivares con Filipe IV. Redacción: correcta, argumentación coherente e vocabulario axeitado. Capacidade de síntese: a resposta non excede a extensión recomendada.

Definición do termo **Catastro de Ensenada** (ata 0,5 puntos)

Deficiente (entre 0 e 0,14)	Resposta en branco ou que revela a incompreensión do concepto.
Insuficiente (entre 0,15-0,24)	Coñecementos: resposta confusa ou incompleta. Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inexistentes, frases incoherentes ou mal articuladas.
Aprobado	Coñecementos: resposta básica que fai referencia ao seguinte:

(entre 0,25 e 0,34)	- Avaliación da riqueza da Coroa de Castela feita no reinado de Fernando VI, a instancias do seu ministro, o Marqués da Ensenada. -Redacción: texto formalmente correcto, pero expresión demasiado simple
Notable (entre 0,35 e 0,44)	Coñecementos: resposta con polo menos unha destas aclaracións adicionais (ademais do esixido para o aprobado) -O seu obxectivo era a racionalización do sistema fiscal castelán, atendendo á filosofía do reformismo borbónico. -Na práctica suporía a implantación da Única Contribución, tributo pensado para substituír as rendas provinciais. Redacción: correcta.
Sobresaliente (entre 0,45 e 0,5)	Coñecementos: resposta con polo menos unha destas precisións a maiores (ademais do esixido para o notable) -Constitúe unha fonte de gran valor para o estudo da poboación e a economía castelá da época. - As protestas dos grupos privilexiados frustraron a aplicación do proxecto. - Tivo o seu inicio en 1749 e elaborouse durante varios anos co apoio dos intendentes. Redacción: correcta, argumentación coherente e vocabulario axeitado. Capacidade de síntese: a resposta non excede a extensión recomendada .

Definición do termo **Unión Liberal (ata 0,5 puntos)**

Deficiente (entre 0 e 0,14)	Resposta en branco ou que revela a incompreensión do concepto
Insuficiente (entre 0,15-0,24)	Coñecementos: resposta confusa ou incompleta Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inexistentes, frases incoherentes ou mal articuladas
Aprobado (entre 0,25 e 0,34)	Coñecementos: resposta básica que fai referencia ao seguinte: -Partido político fundado polo xeneral O'Donnell durante o reinado de Isabel II como unha opción “de centro” entre os liberais moderados e os progresistas. Redacción: texto formalmente correcto, pero expresión demasiado simple.
Notable (entre 0,35 e 0,44)	Coñecementos: resposta con polo menos unha destas aclaracións adicionais (ademais do esixido para o aprobado) -Xurdiu durante o bienio progresista (1854-1856). -Aglutinou ao sector máis conservador do Partido Progresista e ao máis progresista do Partido Moderado. -Sen un programa definido, os seus principais obxectivos eran manter a monarquía constitucional , a orde social e a estabilidade política. -Defendía unha soberanía compartida entre a raíña e as Cortes. -Estaba apoiada polos sectores máis acomodados da sociedade. Redacción: correcta.
Sobresaliente (entre 0,45 e 0,5)	Coñecementos: resposta con polo menos unha destas precisións a maiores (ademais do esixido para o notable) -Nas eleccións a Cortes de 1858 a Unión Liberal obtivo a maioría absoluta

	<p>e O'Donnell iniciou un goberno longo, a etapa de maior estabilidade política do reinado de Isabel II.</p> <p>-A Unión Liberal desenvolveu unha serie de medidas (expansión do ferrocarril, desamortización civil, obras públicas) que favoreceron a modernización e a expansión económica.</p> <p>-A Unión Liberal participou no movemento que promoverá a caída da raíña Isabel II en 1868.</p> <p>-A Unión Liberal formou, xunto co Partido Moderado, o Partido Liberal Conservador en 1874, baixo o liderado de Antonio Cánovas del Castillo.</p> <p>Redacción: correcta, argumentación coherente e vocabulario axeitado.</p> <p>Capacidade de síntese: a resposta non excede a extensión recomendada.</p>
--	--

Definición do termo **Caciquismo** (ata 0,5 puntos)

Deficiente (entre 0 e 0,14)	Resposta en branco ou que revela a incompreensión do concepto
Insuficiente (entre 0,15-0,24)	<p>Coñecementos: resposta confusa ou incompleta.</p> <p>Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inexistentes, frases incoherentes ou mal articuladas.</p>
Aprobado (entre 0,25 e 0,34)	<p>Coñecementos: resposta básica que fai referencia ao seguinte:</p> <p>-Prácticas levadas a cabo polos caciques que controlaban as eleccións, para garantir a quenda de partidos durante a Restauración borbónica iniciada en 1875.</p> <p>Redacción: texto formalmente correcto, pero expresión demasiado simple.</p>
Notable (entre 0,35 e 0,44)	<p>Coñecementos: resposta con polo menos unha destas aclaracións adicionais (ademais do esixido para o aprobado)</p> <p>-Baseábase na existencia de personalidades influentes a nivel local que controlaban unha circunscrición electoral.</p> <p>-Os caciques actuaban mediante o uso da forza, a coacción e a venda de favores.</p> <p>-Os caciques valíanse do seu poder económico, estatus e influencias.</p> <p>-O caciquismo tiña máis forza nas zonas rurais.</p> <p>Redacción: correcta.</p>
Sobresaliente (entre 0,45 e 0,5)	<p>Coñecementos: resposta con polo menos unha destas precisións a maiores (ademais do esixido para o notable)</p> <p>-Eran os caciques e non os electores quen decidían o resultado das eleccións.</p> <p>-Os chanzos máis importantes nas relacións clientelares de poder eran: a oligarquía madrileña, os Gobernadores Civís e os caciques.</p> <p>-Cos “favores” caciquís agradecían a fidelidade electoral.</p> <p>-Todas estas prácticas explican a apatía electoral durante o período da Restauración.</p> <p>-Lema dos caciques: “para os inimigos a lei, para os amigos o favor”.</p> <p>Redacción: correcta, argumentación coherente e vocabulario axeitado.</p> <p>Capacidade de síntese: a resposta non excede a extensión recomendada.</p>

Definición do termo **Semana Tráxica** (ata 0,5 puntos)

Deficiente (entre 0 e 0,14)	Resposta en branco ou que revela a incompreensión do concepto.
Insuficiente (entre 0,15-0,24)	Coñecementos: resposta confusa ou incompleta. Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inexistentes, frases incoherentes ou mal articuladas.
Aprobado (entre 0,25 e 0,34)	Coñecementos: resposta básica que fai referencia ao seguinte: -Revolta popular sucedida en xullo de 1909 en Barcelona, debido á decisión de enviar tropas de reservistas á guerra de Marrocos. Redacción: texto formalmente correcto, pero expresión demasiado simple.
Notable (entre 0,35 e 0,44)	Coñecementos: resposta con polo menos unha destas aclaracións adicionais (ademais do esixido para o aprobado): -O envío das tropas foi consecuencia da guerra que enfrontou ás tropas españolas coas cabilas rifeñas nas proximidades de Melilla. -Os mobilizados pertencían ás clases populares, que non podían costear substitutos nin pagar pola súa exención, e moitos estaban casados. -A revolta aglutinou elementos do movemento obreiro, do nacionalismo periférico e do republicanismo. -A semana de revoltas xerou numerosos enfrontamentos coas forzas da orde e episodios de anticlericalismo. Redacción: correcta.
Sobresaliente (entre 0,45 e 0,5)	Coñecementos: resposta con polo menos unha destas precisións a maiores (ademais do esixido para o notable): -As revoltas remataron con máis de 100 mortos e moitos edificios destruídos; non só en Barcelona senón tamén noutras localidades catalás. -Da folga pasouse á insurrección, ao levantamento de barricadas e á queima de numerosos edificios relixiosos. -O movemento rematou cunha brutal represión e os fusilamentos de Montjuic onde foi executado Ferrer i Guardia. -Este episodio acabaría provocando a caída do goberno conservador de Antonio Maura. Redacción: correcta, argumentación coherente e vocabulario axeitado. Capacidade de síntese: a resposta non excede a extensión recomendada.

Definición do termo **Nacionalcatolicismo** (ata 0,5 puntos)

Deficiente (entre 0 e 0,14)	Resposta en branco ou que revela a incompreensión do concepto.
Insuficiente (entre 0,15-0,24)	Coñecementos: resposta confusa ou incompleta. Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inexistentes, frases incoherentes ou mal articuladas.
Aprobado (entre 0,25 e 0,34)	Coñecementos: resposta básica que fai referencia ao seguinte: - Termo que o franquismo empregou para defender a total identificación Igrexa-Estado.

	Redacción: texto formalmente correcto, pero expresión demasiado simple
Notable (entre 0,35 e 0,44)	Coñecementos: resposta con polo menos unha destas aclaracións adicionais (ademais do esixido para o aprobado): -Significa que o franquismo defendeu a confesionalidade católica do Estado e a Igrexa lexitimaba a sublevación e o réxime franquista. -A vida política, social e cultural estaba sometida ás directrices da Igrexa católica. -As normas de conduta da Igrexa católica impuxéronse á sociedade. Redacción: correcta.
Sobresaliente (entre 0,45 e 0,5)	Coñecementos: resposta con polo menos unha destas precisións a maiores (ademais do esixido para o notable): -Os símbolos da Igrexa católica fixéronse omnipresentes no réxime franquista. -A Igrexa controla a educación e crea organizacións laicas vinculadas a ela para inculcar á sociedade un catolicismo moi conservador. Redacción: correcta, argumentación coherente e vocabulario axeitado. Capacidade de síntese: a resposta non excede a extensión recomendada.

Pregunta a desenvolver: O Neolítico: características e cambios con respecto á época Paleolítica (ata 3 puntos)

Moi deficiente (0)	Resposta en branco ou sen relación coa materia da pregunta.
Deficiente (entre 0,1 e 1)	Coñecementos: -Resposta confusa, que revela a incompreensión da pregunta. Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inexistentes, frases incoherentes ou mal articuladas.
Insuficiente (entre 1,1 e 1,4)	Coñecementos: -Resposta incompleta, que revela a falla de coñecementos. Redacción: moi simple.
Aprobado (entre 1,5 e 2)	Coñecementos: resposta básica que incide nas seguintes cuestións: -Comparación dos principais trazos definatorios do Neolítico e o Paleolítico, incidindo especialmente na economía, a tecnoloxía aplicada, o tipo de hábitat, a organización social, as expresións culturais... -Facer algunha referencia explícita ao Neolítico na Península Ibérica. Redacción: texto formalmente correcto, pero expresión básica.
Notable (entre 2,1 e 2,6)	Coñecementos: resposta que demostra o coñecemento do tema: -resposta que ademais de facer referencia ás cuestións básicas, explica cunha certa profundidade polo menos unha delas. Redacción: correcta.
Sobresaliente (entre 2,7 e 3)	Resposta con precisións e aclaracións: -resposta que ademais de facer referencia ás cuestións básicas, afonda nunha ou explica con certa profundidade polo menos dúas delas. Redacción: correcta, argumentación coherente e vocabulario axeitado. Capacidade de síntese: a resposta non excede a extensión recomendada.

Pregunta a desenvolver: A monarquía visigoda (ata 3 puntos)

Moi deficiente (0)	Resposta en branco ou sen relación coa materia da pregunta.
Deficiente (entre 0,1 e 1)	Coñecementos: -Resposta confusa, que revela a incompreensión da pregunta. Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inexistentes, frases incoherentes ou mal articuladas.
Insuficiente (entre 1,1 e 1,4)	Coñecementos: -Resposta incompleta, que revela a falla de coñecementos. Redacción: moi simple.
Aprobado (entre 1,5 e 2)	Coñecementos: resposta básica que incide nas seguintes cuestións: -As causas da formación do reino visigodo peninsular. -As características básicas da súa monarquía: carácter electivo, debilidade do poder rexio e principais institucións de goberno. -Os obxectivos perseguidos polos monarcas: unidade territorial, relixiosa e xurídica. Redacción: texto formalmente correcto, pero expresión básica.
Notable (entre 2,1 e 2,6)	Coñecementos: resposta que demostra o coñecemento do tema: -resposta que ademais de facer referencia ás cuestións básicas, explica cunha certa profundidade polo menos unha delas. Redacción: correcta.
Sobresaliente (entre 2,7 e 3)	Resposta con precisións e aclaracións: -resposta que ademais de facer referencia ás cuestións básicas, afonda nunha ou explica con certa profundidade polo menos dúas delas. Redacción: correcta, argumentación coherente e vocabulario axeitado Capacidade de síntese: a resposta non excede a extensión recomendada.

Pregunta a desenvolver: Reconquista e repoboación (ata 3 puntos)

Moi deficiente (0)	Resposta en branco o sen relación coa materia da pregunta.
Deficiente (entre 0,1 e 1)	Coñecementos: -Resposta confusa, que revela a incompreensión da pregunta. Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inexistentes, frases incoherentes ou mal articuladas.
Insuficiente (entre 1,1 e 1,4)	Coñecementos: -Resposta incompleta, que revela a falla de coñecementos. Redacción: moi simple.
Aprobado (entre 1,5 e 2)	Coñecementos: resposta básica que incide nas seguintes cuestións: -A formación dunha serie de núcleos cristiáns na Península, en paralelo á constitución política de Al-Andalus. -As principais etapas da Reconquista e os avances territoriais característicos de cada una delas. -O proceso de repoboamento, explicando os diferentes modelos de

	repoboación que se levaron a cabo en cada etapa. Redacción: texto formalmente correcto, pero expresión demasiado simple.
Notable (entre 2,1 e 2,6)	Coñecementos: resposta que demostra o coñecemento do tema: -resposta que ademais de facer referencia ás cuestións básicas, explica cunha certa profundidade polo menos unha delas. Redacción: correcta.
Sobresaliente (entre 2,7 e 3)	Resposta con precisións e aclaracións: -resposta que ademais de facer referencia ás cuestións básicas, afonda nunha ou explica con certa profundidade polo menos dúas delas. Redacción: correcta, argumentación coherente e vocabulario axeitado. Capacidade de síntese: a resposta non excede a extensión recomendada.

Pregunta a desenvolver: Economía e sociedade na Galicia dos Austrias (ata 3 puntos)

Moi deficiente (0)	Resposta en branco ou sen relación coa materia da pregunta.
Deficiente (entre 0,1 e 1)	Coñecementos: -Resposta confusa, que revela a incompreensión da pregunta. Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inexistentes, frases incoherentes ou mal articuladas.
Insuficiente (entre 1,1 e 1,4)	Coñecementos: -Resposta incompleta, que revela a falla de coñecementos. Redacción: moi simple.
Aprobado (entre 1,5 e 2)	Coñecementos: resposta básica que incide nas seguintes cuestións: -Sinalar os trazos máis salientables da agricultura galega e os cambios experimentados no s. XVII. -Comentar as principais características da actividade pesqueira. -Referenciar os trazos básicos da sociedade galega salientando o papel desenvolvido pola fidalguía. Redacción: texto formalmente correcto, pero expresión básica.
Notable (entre 2,1 e 2,6)	Coñecementos: resposta que demostra o coñecemento do tema: -resposta que ademais de facer referencia ás cuestións básicas, explica cunha certa profundidade polo menos unha delas. Redacción: correcta.
Sobresaliente (entre 2,7 e 3)	Resposta con precisións e aclaracións: -resposta que ademais de facer referencia ás cuestións básicas, afonda nunha ou explica con certa profundidade polo menos dúas delas. Redacción: correcta, argumentación coherente e vocabulario axeitado. Capacidade de síntese: a resposta non excede a extensión recomendada.

Composición histórica: A crise da monarquía absoluta (ata 5 puntos)

Moi deficiente (entre 0 e 1,4)	Resposta en branco. A resposta é unha paráfrase dos documentos. A resposta contén xeneralidades sobre a época.
Deficiente (entre 1,5 e 2)	Contidos: a resposta achega os contidos básicos do tema ou do proceso histórico considerado. Uso dos documentos: a resposta prescinde dos documentos, expónse como a resposta a unha pregunta teórica. Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inventadas, frases incoherentes ou mal articuladas.
Insuficiente (entre 2,1 e 2,4)	Contidos: a resposta desenvolve os aspectos teóricos do tema, Uso dos documentos: a resposta prescinde dos documentos, expónse como a resposta a unha pregunta teórica. Redacción: básica e expresión demasiado simple.
Aprobado (entre 2,5 e 3,4)	Contidos: a resposta inclúe unha contextualización e explicación básica do tema proposto: -Sinalar de forma xenérica as causas da crise da monarquía absoluta no reinado de Carlos IV. -Indicar o impacto que tivo a Revolución Francesa en España. -Facer referencia á entrada das tropas francesas na Península e ó estalido do motín de Aranjuez. -Comentar xenericamente o proceso de abdicacións de Baiona. -Sinalar os principais efectos da ocupación napoleónica no goberno do país. Uso dos documentos: os documentos cítanse na redacción. Redacción: texto formalmente correcto.
Notable (entre 3,5 e 4,4)	Contidos (ademais do esixido para o aprobado, afondar no comentario dalgunha destas cuestións) -Indicar algúns dos principais problemas económicos, políticos e sociais do reinado de Carlos IV. -Referir algunhas das consecuencias da Revolución Francesa en España (medidas adoptadas para frear a penetración de ideas revolucionarias e/ou cambios na política internacional española) -Explicar o tratado de Fontainebleau e as súas consecuencias militares e políticas. -Clarificar as sucesivas abdicacións de Fernando VII e Carlos IV en favor de Napoleón e as consecuencias do seu exilio en Baiona (cesión do trono a Xosé Bonaparte, privilexios e compensacións a Carlos IV e Fernando VII) -Explicar o xurdimento das Xuntas de goberno e o levantamento contra os franceses. -Referir algún dos obxectivos do goberno de Xosé I. Uso dos documentos (ademais do esixido para o aprobado, na composición úsanse os documentos para algunha das seguintes cuestións) -Resáltase a relación existente entre o motín de Aranjuez e as abdicacións de Baiona (doc. 1) -Faise fincapé no papel das Xuntas como impulsoras da loita contra os invasores (doc. 2) -Relaciónase de maneira explícita o nomeamento de Xosé I como rei coa necesidade de garantir o goberno de España (doc. 3). Redacción: correcta e texto coherente.
Sobresaliente (entre 4,5 e 5)	Contidos (ademais do esixido para o notable no comentario recóllese unha ou varias das seguintes cuestións)

	<p>-Explicar algunha das medidas adoptadas no reinado de Carlos IV en materia económica (incremento de impostos, desamortización de Godoy...).</p> <p>-Incidir na acumulación de poder de Godoy e nas oposicións que suscitou (Partido Fernandino, Proceso do Escorial...).</p> <p>-Explicar as medidas políticas tomadas por Carlos IV como consecuencia do estourido da Revolución Francesa (peche de fronteiras para evitar a difusión das ideas revolucionarias, ruptura dos Pactos de Familia, suspensión das medidas, guerra contra Francia e Paz de Basilea...)</p> <p>-Clarificar a natureza do Estatuto de Baiona (carta outorgada) e afondar nas súas características.</p> <p>-Explicar o posicionamento da sociedade española fronte á invasión francesa: afrancesados e patriotas (diferenciando entre absolutistas, liberais e ilustrados) e os grupos que constituían cada unha destas divisións, así como as súas reivindicacións.</p> <p>-Referirse a algunha das características da guerra (recurso ás guerrillas, formación de Xuntas, elevado custo económico, apoio británico...)</p> <p>Uso dos documentos (ademais do esixido para o notable, na redacción da composición o contido dos documentos emprégase nalgúns destes sentidos)</p> <p>-Utilízase o contido do doc.1 para subliñar as razóns que levaron a Carlos IV a solicitar a axuda de Napoleón.</p> <p>-Incídese nos argumentos empregados polas Xuntas para xustificar a súa postura: o engano de Napoleón fronte á xustiza da súa causa (doc.2)</p> <p>-Saliéntase a utilización que se fai das institucións creadas ou controladas polo goberno francés –Xunta de Estado, Consello de Castela- para lexitimar o nomeamento de Xosé I como rei (doc.3)</p> <p>Redacción: correcta e precisa, facendo uso do vocabulario específico. O texto está ben articulado e argumentado.</p>
--	--

Composición histórica: **A cuestión nacional no último terzo do século XIX (ata 5 puntos)**

Moi deficiente (entre 0 e 1,4)	<p>Resposta en branco.</p> <p>A resposta contén xeneralidades sobre a época.</p> <p>A resposta é unha paráfrase dos documentos.</p>
Deficiente (entre 1,5 e 2)	<p>Contidos: a resposta achega os contidos básicos do tema ou do proceso histórico considerado.</p> <p>Uso dos documentos: a resposta prescinde dos documentos, expónse como a resposta a unha pregunta teórica.</p> <p>Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inventadas, frases incoherentes ou mal articuladas.</p>
Insuficiente (entre 2,1 e 2,4)	<p>Contidos: a resposta desenvolve os aspectos teóricos do tema.</p> <p>Uso dos documentos: a resposta prescinde dos documentos, expónse como a resposta a unha pregunta teórica.</p> <p>Redacción: básica e expresión demasiado simple.</p>
Aprobado (entre 2,5 e 3,4)	<p>Contidos: a resposta inclúe unha contextualización e explicación básica do tema proposto.</p> <p>-Referir de maneira xenérica a orixe dos movementos nacionalistas na</p>

	<p>tendencia unificadora e centralista dos gobernos liberais.</p> <p>-Indicar as principais características do ideario catalanista (maior autogoberno, protección da industria catalá), galeguista (defensa da lingua, descentralización administrativa) e do nacionalismo vasco (singularidade étnica, defensa do sistema foral).</p> <p>-Nomear algún dos seus principais líderes.</p> <p>Uso dos documentos: os documentos cítanse na redacción.</p> <p>Redacción: texto formalmente correcto.</p>
<p>Notable (entre 3,5 e 4,4)</p>	<p>Contidos (ademais do esixido para o aprobado, afondar no comentario dalgunha destas cuestións)</p> <p>-Explicar os diferentes contextos nos que xurdiu o catalanismo, o galeguismo e o nacionalismo vasco.</p> <p>-Mencionar algunha das organizacións, movementos culturais ou partidos que defendían as particularidades das “provincias periféricas” e a necesidade de descentralización.</p> <p>-Sinalar a crecente influencia alcanzada polos movementos nacionalistas no panorama político das últimas décadas do século XIX.</p> <p>Uso dos documentos (ademais do esixido para o aprobado, na composición úsanse os documentos para algunha das seguintes cuestións):</p> <p>-Utilízase o texto para subliñar que os autores do Memorial non cuestionan a unidade territorial do Estado (doc.1).</p> <p>-Faise fincapé na importancia da lingua na conformación das identidades nacionais (doc. 2)</p> <p>-Utilízase o contido do documento 3 para sinalar os elementos utilizados polo nacionalismo para incidir na singularidade vasca (costumes, lingua, raza)</p> <p>Redacción: correcta e texto coherente.</p>
<p>Sobresaliente (entre 4,5 e 5)</p>	<p>Contidos (ademais do esixido para o notable no comentario recóllese unha ou varias das seguintes cuestións)</p> <p>-Afondar nas particularidades (similitudes e diferenzas) dos seus respectivos idearios.</p> <p>-Explicar a evolución da cuestión nacional ao longo desta etapa (casos catalán, galego e vasco)</p> <p>-Comentar outros movementos que xorden neste período: rexionalismo valenciano, andaluz, aragonesismo.</p> <p>Uso dos documentos (ademais do esixido para o notable, na redacción da composición o contido dos documentos emprégase nalgúns destes sentidos)</p> <p>-Sinálanse os prexuízos que segundo o Memorial sufrían os cataláns (doc.1)</p> <p>-Incídese no obxectivo de lograr que o galego non só fose unha lingua amplamente usada, senón tamén unha lingua de cultura (doc. 2)</p> <p>-Sublíñase o rexeitamento do español, incidindo na idea da “invasión maketa” (doc. 3)</p> <p>Redacción: correcta e precisa, facendo uso do vocabulario específico. O texto está ben articulado e argumentado.</p>

Composición histórica: **A guerra civil** (ata 5 puntos)

Moi deficiente (entre 0 e 1,4)	Resposta en branco. A resposta é unha paráfrase dos documentos. A resposta contén xeneralidades sobre a época.
Deficiente (entre 1,5 e 2)	Contidos: a resposta achega os contidos básicos do tema ou do proceso histórico considerado. Uso dos documentos: a resposta prescinde dos documentos, expónse como a resposta a unha pregunta teórica. Redacción: texto no que abundan as imprecisións, palabras inventadas, frases incoherentes ou mal articuladas.
Insuficiente (entre 2,1 e 2,4)	Contidos: a resposta desenvolve os aspectos teóricos do tema. Uso dos documentos: a resposta prescinde dos documentos, expónse como a resposta a unha pregunta teórica. Redacción: básica e expresión demasiado simple.
Aprobado (entre 2,5 e 3,4)	Contidos: a resposta inclúe unha contextualización e explicación básica do tema proposto. -Citar os principais factores que motivaron o levantamento militar de xullo de 1936. -Indicar os bandos en conflito e a configuración das “dúas Españas”. -Sinalar a xustificación do bando dos sublevados e dos leais á República. -Referirse á dimensión internacional que adquiriu a guerra civil. Uso dos documentos: os documentos cítanse na redacción. Redacción: texto formalmente correcto.
Notable (entre 3,5 e 4,4)	Contidos (ademais do esixido para o aprobado, afondar no comentario dalgunha destas cuestións) -Comentar o proceso de sublevación e o papel xogado polo exército de África na mesma. -Explicar a reacción do goberno republicano fronte ao levantamento militar (indecisión inicial, cambio de goberno, reparto de armas ás milicias...) -Especificar as causas da creación do Acordo de Non Intervención e os apoios recibidos por cada bando. Uso dos documentos (ademais do esixido para o aprobado, na composición úsanse os documentos para algunha das seguintes cuestións) -Faise fincapé na importancia da sublevación militar ou nos apoios políticos recibidos polos sublevados a partir do doc.1 -Coméntanse o ideario ou os obxectivos dos sublevados que figuran no doc. 2. -Utilízase o documento 3 para subliñar os negativos efectos que tivo para a República a política de Non Intervención. Redacción: correcta e texto coherente.
Sobresaliente (entre 4,5 e 5)	Contidos (ademais do esixido para o notable no comentario recóllese unha ou varias das seguintes cuestións) -Incidir nos precedentes da sublevación (crise económica, violencia social, polarización política...) -Referenciar o papel xogado polos principais xefes militares implicados na sublevación (Mola, Sanjurjo, Franco) -Mencionar os diferentes gobernos da república durante a guerra e/ou citar algunhas das medidas que adoptaron os mesmos para facer fronte aos sublevados. -Afondar nas diferenzas ideolóxicas e os apoios políticos e sociais de cada bando.

-Profundar nas diferenzas existentes entre as axudas recibidas polos sublevados e os republicanos.

-Facer referencia ao contraste a nivel de organización política entre a España republicana e a España nacional (desorganización institucional e fragmentación política fronte a cohesión militar e política en torno á figura de Franco)

Uso dos documentos (ademais do esixido para o notable, na redacción da composición o contido dos documentos emprégase nalgúns destes sentidos):

-Utilízanse fragmentos do texto para comentar a existencia de rumores de golpe de estado, o antecedente do levantamento do xeneral Sanjurjo ou a indecisión do goberno republicano (doc.1)

-Incídese na identificación do Exército como medio para a salvación de España e para a restauración da orde pública a través dunha férrea autoridade (doc. 2)

-Úsase o contido do documento 3 para salientar o apoio recibido polos sublevados malia o acordo de Non Intervención//Tense en conta a ideoloxía do autor do doc.3 á hora de xustificar os efectos da “non intervención” no resultado da guerra.

Redacción: correcta e precisa, facendo uso do vocabulario específico. O texto está ben articulado e argumentado.